SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI No. 151. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 10, 1994. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 10-го СЕРПНЯ 1994. Ч. 151. РІКСІ

ПРЕЗИДЕНТ Л. КУЧМА ВИПОВІВ ВІЙНУ ЗЛОЧИНСТВУ

Київ (Р.Р.). — Тут 5-го серпня у Міністерстві Внутрішніх Справ відбулася нарада з участю Президента України Леоніда Кучми. Президент представив працівникам міністерства новопризначеного міністра внутрішніх справ Володимира Радченка і висловив надію, що новий міністер запропонує конкретні заходи для боротьби зі злочинністю.

Ситуацію в Україні Президент Л. Кучма назвав критичною, тобто такою, що потребує невідкладних заходів як економічного, так і політичного характеру. За словами Президента, в Україні зформувалася п'ята влада — влада тіньової економіки, яка виросла і зміцніла коштом обкрадання свого народу і держави. Сьогодні ця сила найбільш потужна, впливає на державні органи влади усіх рівнів, на визначення економічного режиму, на засоби масової інформації, на правоохоронні установи та на формування громадської думки.

,,Цю владу інтуїтивно відчуває більшість громадян України, — сказав Л. Кучма. — Як Президент України, я добре розумію вагу заяви вищої урядової особи держави, і тому хочу вас запевнити, що перед тим, як фактично визнати існування цієї вже політичної сили, ми серйозно проаналізували управлінську діяльність державних органів за останні роки, зовнішньоекономічну діяльність, ситуацію в державному та ринковому секторах економіки... В Україні сьогодні справді існує напівкримінальна ,,п'ята влада". Ця влада не має єдиного центру. Ми сьогодні маємо останню шансу зупинити мафіонізацію українського суспільства".

Президент Кучма вважає, що насамперед треба змінити державну економічну політику і законодавчу діяльність, а правоохоронні органи повинні зупинити зростання карної злочинности з владними структурами.

У нараді взяли участь голова адміністрації Президента Дмитро Табачник, віцепрем'єр-міністер Євген Марчук, генеральний прокурор України Владислав Доценко і голова Служби Безпеки України Валерій Маліков.

ЗАКЛИК

Української Католицької Митрополії у ЗСА

Проминає три роки від того пропам'ятного дня, коли так велично й спонтанно народ України проголосив свою незалежність — цю воленьку золоту, оспівану поетами і вистраждану довговіковими терпіннями нашого народу. Це Богом благословенне щастя для українського народу стало дійсністю 24-го серпня 1991 року. Цього року в Україні та в діяспорі нашого народу відбуватимуться торжества для відзначення трирічча незалежности України. Нашим обов'язком є включитися у ці торжественні відзначення цієї історичної події. І пригадуються пророчі слова нашого всенародного генія Тараса:

,,Встане Україна і розвіє тьму неволі.
Світ правди засвітить..." — і жде україна на повне закінчення цієї пророчої візії... *,,І помоляться на волі невольничі діти"*. Тому закликаємо, заохочуємо й просимо вас усіх, наших любих вірних, з'єднатися думками з українським народом в цьому історичному дні.

Найкраще вшанування цієї історичної події — це молитва подяки до Господа й прохання, щоб Всевишній благословив народ України. Згадаймо, що за волю України віддали своє життя многі покоління найкращих її дітей. Мільйони жертв життя, крови й страждань та жорстоких переслідувань зазнав наш нарід. Дорожнім цим даром Неба, що так без насилля, без кровопролиття, так мирно й ненадійно Боже Провидіння зіслало українському народові.

Нехай у цей історичний день усі члени ваших родин, ваші знайомі й приятелі з'єднаються духом в молитві, що щоб випросити в Господа для України щасливу майбутність. Щоб дати нагоду й можливість для публічного побожного вияву нашої подяки Господеві за одержану самостійність, незалежність і соборність українського народу, то в неділю 28-го серпня ц.р. о год. 10-ій вранці в катедральному митрополичому соборі у Філядельфії буде відслужена Архиерейська Божественна Літургія в наміренні українського народу. Молім Господа, щоб благословив Україну, яка тепер засяяла у народів вольних колі.

Літаки НАТО заатакували сербів

Сараєво, Боснія. — В кінці минулого тижня винищувачі і бомбардувальники військово-повітряних сил НАТО, відповідаючи на бойові дії сербів під боснійською столицею, знищили сербський танк. За декілька годин до цієї події серби захопили танк, два броневики і зенітну гармату з арсеналу, конфіскованого раніше миротворчими силами ООН. Відтак сербські вояки обстріляли гелікоптер ООН і затримали автову колону з гуманітарними вантажами. Захоплений танк і зенітну гармату серби навмисне розмістили поблизу школи, щоб літаки НАТО, не бажаючи ризикувати безпекою мирного населення, не могли на них напасти.

Представники ООН спочатку спробували повернути захоплену сербами військову техніку шляхом мирних переговорів, одначе вони не мали успіху. Увійшовши у войовничий азарт, серби почали обстрілювати з гармат передмістя Сараєва, цим самим грубо порушуючи мораторій ООН.

У зв'язку з цим командування НАТО прийняло рішення заатакувати сербські укріплення. У повітряному нападі взяли участь два американські штурмовики типу A-10 і два французькі винищувачі типу ,,Міраж".

Як відомо, парлямент боснійських сербів одноголосно відкинув запропонований міжнародною спільнотою остаточний плян поділу Боснії. У своїй офіційній заяві депутати підкреслили, що ,,прийняти плян — це те саме, що підписати собі кару смерти".

Першим на рішення боснійських сербів відгукнувся Вашінґтон: американські законодавці висловлюються за односторонне скасування ембарґа на доставу зброї боснійським мусульманам. Конґрес вже раніше допускав можливість скасування ембарґо, однак президент Билл Клінтон просив втриматися від рішучих дій до того часу, поки сербам не буде запропоновано остаточний плян подылу Боснії.

Дуже багато американських конґресменів вважає, що існуюче ембарґо є на руку тільки сербам, які дістають зброю і набої з величезних арсеналів колишньої югославської армії. Серби мають танки, важку артилерію, тим часом мусульмани воюють автоматами.

У зв'язку з цим пресовий секретар Білого Дому Ді-Ді Маєрс сказала: ,,Скасування ембарґо в односторонньому порядку і без підтримки наших союзників може бути застосоване як крайній засіб. Але ситуація розвивається так, що ми змушені будемо зробити цей крок". Разом з тим Маєрс повідомила, що на рішення З'єднаних Стейтів впливатиме дальша поведінка президента Сербії Слободана Молошевіча, який проголосив, що у відповідь на непоступливість боснійських сербів закриє сербсько-боснійський кордон і припинить доставу для боснійських сербів зброї, палива, харчів і медикаментів.

В РОСІЇ ПОЧАЛАСЯ ПЕРЕДВИБОРЧА КАМПАНІЯ

Москва. — Російські газети повідомили, що боротьбу за президентське крісло першими почали голова Ліберально-демократичної партії Владімір Жириновський і лідер Партії економічної свободи Константін Боровой.

Перші дебати з цього приводу між ними відбулися в Екатеринбурзі, у приміщенні місцевого театру. Майже всі присутні віддали перевагу В. Жириновському. Арґументи К. Борового на користь ,,вільної економіки західнього взірця" не знайшли ні в кого підтримки. А коли В. Жириновський повторював свої відомі тези про ,,віру в російський народ", про ,,особливу місію Росії у світовій історії", про ,,невичерпну творчу потенцію росіян", то заля відповідала схвальними оплесками.

В сибірському місті Ульяновську виступив ще один претендент на президента Росії — колишній віцепрезидент Александр Руцкой. Створений ним національно-патріотичний рух ,,Держава" розраховує дістати у парляментарних виборах у грудні 1995 року щонайменше 52 відсотки депутатських мандатів, а це, у свою чергу, дасть можливість прийняти рішення про негайне переобрання президента. А. Руцкой запевнив, що він як майбутній президент Росії очолить ,,загально-народний рух за відродження великої російської нації і великої держави в межах Совєтського Союзу на підставі вільного волевияву усіх народів і твердого порядку".

У СВІТІ

,,ЧОРНОЮ П'ЯТНИЦЕЮ" НАЗИВАЮТЬ в Індії 12-те березня 1993 року, коли в різних районах Бомбею протягом двох годин прогриміло 13 сильних вибухів, у висліді яких загинуло понад 300 мирних бомбейців, а понад 1,000 дістали поранення. І лише в кінці минулого тижня індійська поліція заарештувала головного організатора згаданої терористичної акції — Якуба Мемона. На першому ж допиті він засвідчив, що після злочину втік у пакистанське місто Карачі, де переховуються всі інші члени диверсійної групи. Міністер внутрішніх справ Індії Ш.Б. Чаван у розмові з журналістами повідомив, що багаторазові звернення до пакистанського уряду з вимогою видати Індії терористів досі залишаються без відповіді.

МІНІСТРИ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ країн — членів ,,ісламської контактної групи" у справах Боснії погрожують, що відновлять доставу зброї для боснійських мусульманів, якщо Рада безпеки ООН не скасує відповідне ембарґо. До складу ,,ісламської контактної групи" входять Єгипет, Савдійська Арабія, Іран, Малайзія, Туреччина, Пакистан, Банґладеш, а також Боснія.

У РОЗТАШОВАНОМУ НА північному заході Ірану місті Казвін відбулися масові вуличні безпорядки. Їх спричинила відмова парляменту затвердити законопроект про надання Казвіну статусу провінції. Учасники демонстрації протестували проти нестерпних умов життя і відверто підтримали антиурядову Організацію муджагединів іранського народу, яку іранська влада проголосила поза законом. Поліція з допомогою війська придушила вуличний виступ доведених до відчаю мешканців Казвіну, заарештувавши сотні учасників демонстрації.

СПЕЦІЯЛІСТИ ЗІ СВІТОВОЇ організації охорони здоров'я засвідчили раптове збільшення числа захворювань на АІДС в африканських країнах, де точаться громадянські війни і міжетнічні конфлікти. До найбільш заражених АІДС країн належать тепер Руанда, Уганда, Ліберія, Анґоля і Сомалія. Експерти міжнародної медичної організації остерігають, що найбільше шансів захворіти на АІДС мають вояки і старшини армій тих країн, які діють на захоплених територіях. Загарбники, як правило відчувають вседозволеність, особливо у ставленні до місцевих жінок.

СПИСОК УБИТИХ МАФІЄЮ російських бізнесменів нараховує вже декілька сотень прізвищ. Цими днями він поповнився ще однією жертвою: невідомі злочинці застрілили президента міжнародного акціонерного товариства Меґіоннафтогаз 40-річного Анатолія Казьміна. Під керівництвом А. Казьміна акціонерного товариства, він очолював також недавно створену компанію Словнафта, засновником якої є уряди Росії і Білорусії.

В ГОЛЛЯНДСЬКОМУ МІСТІ Гаазі почало діяти нове міжнародне поліційне агентство, покликане координувати боротьбу з організованою злочинністю в рамках Европейського союзу — Европоль. Згідно зі задумом його ініціяторів, Европоль стане не лише пунктом обміну інформаціями, а справжнім ,,європейським ФБІ". Европоль тісно співпрацюватиме зі знаменитим Інтерполом, створеним ще в 1923 році. Спостерігачі висловлюють сумнів у тому, чи здатне нова поліційна установа покращити криміногенну ситуацію в Европі, де в 1993 році конфісковано рекордову кількість наркотиків — понад 450 тонн гашишу, 18 тонн кокаїни, 8 тонн героїни, 1.3 тонни амфетаміну.

ЯПОНСЬКІ СОЦІОЛОГИ передбачають, що з початком XXI сторіччя в країні зформується ,,інформаційне суспільство". Мова йде про масове застосування ,,телекомунікаційних комбайнів", які зможуть водночас виконувати функції комп'ютера, телевізора і телефона-відеофона. Комбайни забезпечуватимуть ,,двосторонній зв'язком", при якому одержувач інформації зможе вести діялог з її доставником, хто б це не був — телевізійна програма, каса залізничної станції чи театру, бібліотека чи стадіон. Технічною основою нової системи буде так звана оптико-волоконна мережа. Нової інформаційний ринок обіцяє створити в Японії додаткові 2.43 мільйона робочих місць. У порівнянні з цією цифрою незначною здається сума грошей, потрібних для фінансування будівництва загальнояпонської оптично-волоконної мережі — від 300 до 500 біл. дол.

ПРОКУРОРІВ УКРАЇНИ ЗАКЛИКАЮТЬ ДО СПІЛЬНОЇ БОРОТЬБИ

Київ (Р.Р.). — У міській прокуратурі Києва відбулося засідання колеґії прокуратури з участю районних прокурорів.

Прокурор міста Степан Лотюк у своєму виступі закликав колег особливу увагу приділяти розслідуванням навмисних вбивств. За його словами, праця слідчих прокуратури перебуває на дуже низькому рівні, що приводить до безпідставного припинення карних справ. С. Лотюк також зауважив, що за цей рік у Києві не розкрито 45 зумисних вбивств і нема прокурорського нагляду за дотриманням земельного законодавства. І це в той час, коли є безліч випадків самовільного захоплення землі.

У засіданні взяв участь перший заступник генерального прокурора України Олег Литвак.

Українські інваліди протестують

Київ(Р.Р.). — Тут у четвер, 4-го серпня, представники київської громадської організації захисту прав інвалідів ,,Совість" зорганізували віче біля будинку державної адміністрації Ватутінського району міста. Вони передали скаргу заступникові адміністрації Володимирові Жукову на дії голови районного фонду державного майна, депутата Ватутінської Районної Ради Тетяну Мєліхову, яка постійно відмовляє інвалідам надати приміщення для їхньої організації.

Організація ,,Совість" об'єднує понад 4,000 інвалідів, які хочуть працювати вдома, виготовляючи дитячі забавки, одяг, керамічні вироби тощо.

В американській бібліотеці відбувається виставка творів Б. Божемського

Кліфтон, Н. Дж. — Тут в мистецькій галерії публічної бібліотеки, 292 Пиджет авеню, проходить виставка картин відомого українського мистця Богдана Божемського. На виставці знаходяться малярські картини на панелях темперної техніки і графіка виконана оригінальною технікою, до якої мистець дійшов дорогою експериментів, а це папероритіів.

Праці Б. Божемського є загально відомі, зокрема графіка і дереворити, що знаходяться в приватних і публічних колекціях ЗСА, Канади, Европи та Африки. Абсольвент Львівської Академії Мистецтва, Б. Божемський після приїзду до ЗСА закінчив мистецьку школу Купер Юніон в Ню Йорку у 1947 році і від того часу виставляв свої твори на 32-ох індивідуальних виставках і 45-ох збірних виставках, українських, як і американських та европейських. Його багатющий мистецький нарибок виконуваний є у різних техніках — в олії, темпері, акварелі, але найбільше у графіці та дереворитї, а тепер і в новій, ним придуманій техніці паперориту. Твори здебільша базовані на фольклорі і композиціях карпатського життя. За свої праці він двічі отримав нагороди в американському мистецькому середовищі.

Теперішня виставка у публічній бібліотеці Кліфтону, Н. Дж., буде проходити продовж серпня та двох перших тижнів вересня.

Адреса бібліотеки: Clifton Public Library, 292 Piaget Ave., Clifton, N. J., 07011, tel.: (201) 772-5500.

Президенти України і Росії домовилися про зустріч

Київ (Р.Р.). — Тут у п'ятницю, 5-го серпня, Пресова служба Президента України повідомила, що між Президентом України Леонідом Кучмою та президентом Російської Федерації Борісом Єльциным досягнуто домовлення про приїзд президента Б. Єльцина в Україну 29-30-го вересня.

Під час відвідин передбачається підписання договору про дружбу і співпрацю між двома країнами. Під час телефонічної розмови президенти говорили, що це має бути широкомаштабний договір, який охопить фінансово-економічні відносини, діяльність митниць і прикордонних служб.

В АМЕРИЦІ

ВИЯВЛЯЄТЬСЯ, ЩО АМЕРИКАНСЬКІ громадяни не є зовсім зацікавлені зізнаннями свідків і взагалі цілою аферою ,,Вайтвотер", що на неї стільки часу витрачається у Вашінґтоні. Це згідно з опитами поодиноких осіб від Ню Йорку до Портленду, які уважають, що ця справа не є навіть другорядною у порівнянні з такими сочистими як вбивство жінки О. Джей Сімпсона, це просто справа, яка їх зовсім не торкається. Коли йдеться про зацікавлення особами, які там виступають, то це це на думку опитуваних є таке задавнене, далеке і непричетне, що просто нема над чим застановлятися.

У МІСТЕЧКУ ВЕДОВІ в Алабамі минулої весни директор середньої школи погрожував учням-випускникам, що не дозволить на випускний баль, якщо на ньому будуть присутні неґритянські та білі пари. Не зважаючи на погрози, випускний баль відбувся, але в суботу, 6-го серпня школа згоріла, що дуже занепокоїло місцеву громаду, бо більшість з них переконані, що знищення шкільного будинку є пов'язане з погрозою директора Гюлонда Гамфріса та новими несподіваними викликами його расовими зневагами.

ВІДОМО, ЩО НОВООБРАНІ керівники завжди роблять зміни в уряді, якого керівництво перебирають. Найчастіше це буває тоді, коли до влади приходить член іншої політичної партії. Одначе у випадку новообраного посадника міста Ню Йорку справи виглядають дещо інакше, як це було практиковано досі. Рудольф Джуліяні, ставши посадником Ню Йорку, робить найбільші зміни на рівні заступників керівників департаментів, що досі рідко водилося. Одначе, будучи обраним зі сторони Республіканської партії та без допомоги демократів, Р. Джуліяні не є зобов'язаний притримуватися будь-яких дотеперішніх традицій, бо не сидить в нічиїй кишені.

МІСЯЦЬ СЕРПЕНЬ у виборчому році для членів Конґресу є звичайно дуже важливим, бо тоді кандидати намагаються балансувати вимоги своїх виборців та інших угрупувань з їхніми політичними переконаннями. Одначе цього року з уваги на справу законопроектів про медичне забезпечення все зосереджується довкола охорони здоров'я, що у свою чергу є дуже скомплікованим. Більшість конґресменів намагаються бути обережними, коли йдеться про цю спірну справу, але заразом свідомі того що багато виборців таки хочуть мати загальне лікарське забезпечення. Тому аналітики уважають, що цьогорічним кандидатам буде дуже важко догодити своїм виборцям і бути переобраними.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА БИЛЛА КЛІНТОНА негайно застерігував на погрози кубинського лідера Фіделя Кастро, який страшить усуненням всяких іміґраційних заборон і черговою іміґраційною лявиною кубинців до ЗСА. Білий Дім відкинув попередив Ф. Кастро, що коли б таке сталося, то його очікують погані наслідки. Крім того Уряд ЗСА звернувся до кубинських американців і їхніх родичів у Кубі зі закликом, щоб не лакомились на провокації кубинського уряду. А заступник дорадника президента для справ державної безпеки Семюел Берґер вже почав працювати над можливими заходами у відповідь на провокації Кастра.

Л. Коленська відійшла з праці в редакції ,,Свободи"

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О. К.). — З 1-им липня ц.р. відійшла на емеритуру довголітня товаришка праці редакційного гурта щоденника ,,Свобода" — ред. Любов Коленська, відома не лише як журналістка, але й як письменниця.

Л. Коленська.

У щоденнику ,,Свобода" вона працювала 24 роки і була першою жінкою в редакційному складі, яка впродовж цих довгих років мала щастя співпрацювати з такими відомими журналістами, як редактор Антон Драган, Богдан Кравців, Іван Кедрин, Леонід Полтава, В'ячеслав Давиденко, д-р Михайло Сосновський, Володимир Левенець, Людмила Волянська, Василь Тершаковець. Довелося їй бути під керівною рукою трьох головних редакторів — ред. А. Драгана, В. Тершаківця, о останніх 14 роках — ред. Зенона Снилика.

Виконувала вона за ці довгі роки різного рода працю від новинок та політичних інформацій на першу сторінку, через редакційні статті, репортажі, настроєві оповідання, рецензії, звідомлення з культурних імпрез та інше. Останні роки праці вона всеціло відповідала за редакцію другої сторінки, виправляючи мовно та змістово увесь матеріял.

Ред. Любов Коленська походить з Івано-Франківського, середню школу закінчила у Львові, а студії філософії завершила вже в Австрії на скитальчому шляху. Вже у студентських роках розпочала свою письменницьку працю новелями та продовжує її до сьогодні, маючи у літературному нарибку чотири збірки оповідань, що появилися друком вже на американській землі. Перша збірка п.з. ,,Самотність" появилася у 1966 році, друга ,,Павлів тріюмф" рік пізніше — обидві в Ню Йорку. Як видання УНС появилися дві другі збірки — ,,Дзеркала" і ,,Потойбіч Рубікону". Л. Коленська здобула за свою літературну працю дві нагороди, а кожна збірка отримала низку прихильних рецензій відомих літературних критиків. Відбулося також ряд її авторських вечорів в ЗСА, Канаді та Німеччині.

Л. Коленська належить до Спілки Українських Письменників ,,Слово", Спілки Українських Журналістів і Міжнародного ПЕН-клюбу.

Крім своєї щоденної праці в редакції ,,Свободи", Л. Коленська завжди знаходила час та настрій до письменницької діяльності, як і перекладницької та завдяки тому на сторінках щоден-

(Закінчення на стор. 3)

ПОПИС ДІТЕЙ У ,,ГРАЖДІ"

Гантер, Н.Й. — Тут в Центрі Української Культури (керівник — Ігор Соневицький) у суботу, 13-го серпня, відбудеться попис дітей-учасників курсів народного мистецтва під керівництвом А. Бачинської. Початок о год. 8-ій вечора. Ціни квитків: 12 дол., для сеньйорів — 10 дол., для членів ЦУК — 8 дол.

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні
(202) 347 UNAW (202) 347 8631 (факс)

Postmaster Send address changes to
"Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

Передплата на рік $55.00 на півроку $32.00 на 3 місяці $17.00
Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на Svoboda

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незамовлені матеріали повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.
За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Добра нагода для Л. Кучми

У часописі „Файненшел Таймс" у Лондоні, Англія, появилася з початком серпня ц. р. обширна стаття під цікавим заголовком „Було би добре, як би було швидко". Мова про президента України Леоніда Кучму з порадою йому, щоб він використав теперішні літні кількатижневі ферії Верховної Ради для проголошення президентськими декретами (в Україні кажуть „указами") економічних реформ, що їх трудно дістати від Верховної Ради з її теперішнім комуністичним проводом. Авторка тієї статті Джілл Баршай у поважному англійському часописі зраджує добре знання східньо-европейських відносин, ставиться прихильно до України і її економічної турботи та характеризує Кучму, як українського державника й зручного тактика. Стверджує, що Леонід Кучма, всупереч загальній опінії про нього, як русофіла, не квапиться з подорожею до Москви, зате переводить багато часу з різними представниками Заходу і здає собі справу, що Україна мусить переводити економічну реформу, бо інакше не отримає ні сотика з признаної їй допомоги чотирьох більйонів долярів, — допомоги, без якої загрожена її майбутність, що пірне в економічному хаосі. Кучма — каже названа авторка тієї статті — „має час" на розмови з російським президентом Борісом Єльцином про поділ Чорноморської фльоти, — одиноку проблему, яку Кучма назвав, говорячи про українсько-російські відносини.

Авторка тієї статті називає різні особи, що їх Кучма призначив для налагодження економічної кризи в Україні, — ті прізвища нам незнайомі. Зате цікавий відклик до опінії Яна Бжезінського, сина професора Збіґнєва Бжезінського, колишнього дорадника президента Джіма Картера у справах краєвої безпеки, першорядного знавця евро-азійської проблематики та щирого приятеля України. Його син Ян тепер член дорадчої ради Парляменту України.

Суґестія, щоб Леонід Кучма використав неприсутність у Києві Верховної Ради для деяких постанов, потрібних для санації економічних відносин, добра і цікава, але зразу же породжує різні сумніви. Ще нема конституції, яка чітко визначила б права і компетенції Президента, Уряду та Верховної Ради України. Коли Боріс Єльцин опинився був у подібній ситуації в Росії, він безцеремонно пішов на зудар з парляментом та, як відомо, не вагався вжити збройну силу для переведення свого рішення.

В Україні не було і покищо нема боротьби за владу. Але був і є адміністраційний хаос і політична незрілість, а партійництво і амбіціонерство демократичного табору довело до виходу комуністів на передове місце у Верховній Раді. Правильне становище Кучми, що Президент України повинен мати сильну владу, противорічить становищу голови Верховної Ради Олександра Мороза, що найбільшу владу повинен мати парлямент, Верховна Рада, і найслабшу повинен мати Президент. Леонід Кравчук не мав відваги йти на зудар з Верховною Радою, ані попередньою, ані теперішньою. Він не вжив ніякого свого, президентського впливу ані на вибір голови і його заступника Верховної Ради і погодився на несподіване „воскресення" Віталія Масола на становище голови Ради Міністрів незалежної України. Чи і скільки відваги виявить у тій розгрі Леонід Кучма, — внедовзі виявиться. Якщо він буде рішучішим за Кравчука — підтримають його всі ті, які розпачали, коли почули про прогру Кравчука.

Часи зміняються і ми зміняємось з ними — каже староримська мудрість. Кучма, як видно з його заяв і поведінки, не той, яким був два роки тому. Було б чудово, як би здійснилося бажання авторки статті у „Файненшел Таймс" — щоб Кучма діяв негайно, поки нема Верховної Ради з її комуністичним проводом і щоб він мав відвагу протиставитися комуністам, які не можуть відірватися від марксистської доктрини, що держава контролює продукцію, її розподіл і не потрібна приватизація, як і шкідливий для народу є капіталістичний вільний ринок...

В. Зіґлянич

ЛЕКЦІЇ ВИБОРІВ

II

Кучма діяв як відомий лікар-психотерапевт Кашпіровський і зумів навіяти людям хибну думку, що Росія „прийме" Україну і все буде добре. Думка заспокоювала, а те, що вона хибна, нікого особливо не хвилювало. Зовсім як Кашпіровський, що обіцяв позбавити людей від сивого волосся, якщо цього дуже захотіти.

Майбутній Президент сповна використав традиційне українське співчуття до зобижених та гонимих, зумівши подати себе у такій ролі. Група Кравчука бездарно підіграла йому, усіляко перешкоджуючи від доступу до етеру, тоді як діяти треба було навпаки — надати Кучмі якнайширші можливості, щоб люди переконалися в убозтві його арґументів.

Кучма також зіграв на стереотипі Робін Гуда, тобто бажанні народу мати когось, до кого можна було б прихилитися. Щедро роздавано обіцянки провести індексацію вкладів (що, до речі, він міг зробити будучи прем'єром), покінчити з мафією, корупцією в Уряді, навести порядок та дисципліну, маючи за взірець діяльність колишнього совєтського генсека та шефа КҐБ Юрія Андропова.

Маси люблять прості рецепти та мають відразу до складного — і Кучма пропонує найпростіші рецепти виходу з економічної кризи за рахунок зниження податків з державних підприємств та удосконалення валютного регулювання, тобто, слід сподіватися скасування фіксованого обмінного курсу карбованця до доляра, який він же і ввів минулого серпня. При цьому старанно оминалися питання структурної перебудови усе ще гранично мілітаризованої економіки України, широкомасштабної та радикальної приватизації, введення приватної власности на землю, банкові реформи, включаючи діяльність іноземних банків тощо.

Кучма зіграв ролю „свого хлопця" до кінця, з'являючись серед народу у непрасованій сорочці без краватки (разючий контраст до випещеного Кравчука), та говорячи дивовижним суржиком, який маси сприймали більш охоче, ніж вишукану українську мову Кравчука.

У перемоги Кучми є більш складні причини концептуального порядку. Кравчук зробив акцент на державотворенні, забуваючи, що народ щось хоче з цього мати. Цим самим він підіграв Кучмі, який свою передвиборчу концепцію побудував на тезі, що держава повинна бути для людини, а не навпаки. Ставши Президентом, у своїй інавгураційній промові Кучма фактично заперечив усі державотворчі зусилля свого попередника, узявши однозначний курс на традиційно совєтський патерналістичний образ держави як опікуна та наглядача, маскуючи це тезою Рижкова про „соціяльно орієнтовану ринкову економіку". В умовах суцільного зубожіння 95 відсотків населення старе, але знайоме, виявилося більш соціяльно сприятливим, ніж нове, але невідоме. У цьому пункті концептуальні погляди Кучми збігаються з тезами українських неокомуністів та соціялістів, які підтримали його у виборах.

Кучма — це результат поразки державотворчих зусиль частини старої партноменклятури, нової номенклятури національних демократів, результат дискредитації (сподіватимемося, тимчасової) ідеї демократії та незалежности. Кучма — це наслідок соціяльного скептицизму до ідей держави та демократії та водночас успіху, простих шляхів до економічного процвітання, авторитарного шляху управління через декрети та укази. На даному етапі суспільного розвитку ідеї державотворення та демократії виявилися занадто складними для масового сприйняття та підтримки. Більше того, вони не принесли з собою прямого економічного успіху. В наслідок цього вони поступилися місцем спрощеним уявленням про суспільний порядок, поверхову єдність та швидкий шлях до порятунку.

Без сумніву, перемогу Кучмі забезпечила молода кров. До складу групи Кучми входило 11 докторів і кандидатів наук, середній вік яких був нижче 40 років. Серед них були економісти, правники, філософи та історики.

Валерій Пустовойтенко, колишній міністер за Кучми, був головним координатором групи.

Дмитро Табачник, журналіст, колишній пресовий секретар кабінету Кучми, був очима та вухами майбутнього президента. Табачник був лідером комуністичного бльоку у Київській Міській Раді і виступає за відновлення Совєтського Союзу. За чутками, він майбутній шеф президентської адміністрації.

Леонід Новохатько, історик, професор Київського Університету, відповідав за зв'язки з громадськістю, розробляв політичні орієнтири кучмівської програми.

(Закінчення на стор. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Д-р Тамара Булат

„Музика України" серед програм „Ратґерс саммерфест-1994"

II

В залі зібралося не менш як 600 слухачів. Вони мали можливість пізнати всю красу українського мелосу, широку скалю людських переживань, втілених у різноманітні образи вокальних та інструментальних творів. У програмі були арії драматичного характеру — з опер „Купало" Анатоля Вахнянина і „Тарас Шевченко" Георгія Майбороди. Ліричні вокальні мініятюри Миколи Лисенка і Дениса Січинського чергувалися з експресивними за силою вислову сольоспівами Станіслава Людкевича.

Гадаю, що мало кому з українців і навіть професійних музик доводилося чути романс Василя Барвінського „Місяцю-князю" на слова Івана Франка. Композитор назвав його ноктюрном і немов „переставив" традиційні функції голосу і фортепіяна. Складна і дуже розгорнута інструментальна партія — уся в переливах гармонічних барв — малює картину ночі. Цікаво, що голос, який завжди у романсах несе головне навантаження, у творі Барвінського сприймається одним із складників імпресіоністично звукової картини нічного пейзажу. Аріозно-драматичний характер вокальної партії в поєднанні з кольористичним супроводом фортепіяна надає творові рис поемности.

У програмі концерту були контрасні за настроєм українські народні пісні „Кед ми прийшла карта" та „На кладочці умивалося" у високомайстерній обробці Лева Ревуцького, який пішов у принципах своїх аранжировок не так слідом за Миколою Леонтовичем, як за Олександром Кошицем.

Надзвичайно важливим був „показ" і „доказ" живучости українських музичних традицій у творчо обдарованих людей, які, потрапляючи в середовище різноманітних етносів, не втрачають вартісних художніх орієнтирів. У концерті це знайшло своє підтвердження у цілій групі творів композиторів, що жили або живуть у різних країнах. Романс „Колискова" Ігоря Соневицького (ЗСА) на слова М. Йогансена, що відзначається легкою „політністю" музичних фраз, внутрішнім хвилюванням, слід віднести до кращих зразків інтерпретації віршів українського поета 1920 — початку 1930-их років. Із творчої спадщини композиторів, які також жили в ЗСА, прозвучали романси „Узгір'я Грузії" на вірші А. Пушкіна, в перекладі талановитого харківського поета Ігоря Муратова, написані Миколою Фоменком, та „Колискова" Василя Шутя на вірші О. Лятуринської.

Музичними прем'єрами в ЗСА був вокальний триптих (надхненні романси „О не дивуйсь", „В пісні муки", „Не заллється співом серце") Федора Якименка (він довгий час жив і помер у Франції) на вірші Олександра Олеся, якого композитор називав високообдарованим поетом, „нашим земляком", а також сольоспів „Минають дні" Стефанії Туркевич-Лук'янович (Англія) на вірші Тараса Шевченка (твір неопублікований, як і майже всі інші твори цієї широкоосвіченої української композиторки, що першою здобулась на високий рівень музичного професіоналізму).

Усі вокальні твори з глибоким відчуттям стилю і характеру музики виконала Лілея Волянська, якій акомпаньював на фортепіяні Т. Філенко. Він акомпаньював ще скрипалеві Джуліянові Россові, який дуже поетично інтерпретував твір сучасного українського композитора Мирослава Скорика „Мелодія", ор. 17.

Піяніст виконав також сольо: „Прелюд пам'яті Т. Шевченка" Якова Степового, „Пісню" Лева Ревуцького, „Рапсодію ч. 2" Миколи Лисенка, „Бурлеску" Мирослава Скорика.

Музичною прем'єрою в ЗСА було виконання Тріо ч. 2 Бориса Лятошинського, написане композитором під час війни, у 1942 році. Виконавці: Джуліян Росс (скрипка), Тарас Філенко (фортепіяно), Елізабет Томпсон (чельо) змогли пройнятися драматичними настроями музики композитора. Логіка поліфонічного розвитку художніх образів дозволяла кожному з виконавців виявити свою індивідуальність, а міцно зчеплена музична тканина цілого твору уможливлювала ансамбль і напружене вслухування у вібруючий, а водночас багатобарвний звуковий простір думок і образів, що їх передав у своєму творі Борис Лятошинський (1895—1968) — композитор філософського осмислення ґльобальних проблем життя, зокрема, пов'язаних з діями руйнації, втрат, народного горя.

Про характер розвитку української музики, її зв'язки з музичними культурами інших народів і зацікавлення народною піснею

(Закінчення на стор. 3)

Д-р Роман Барановський

„ВЛЕСОВА КНИГА: ЖИТТЯ ТА РЕЛІГІЯ СЛОВ'ЯН"

II

„Батерії полку Ізенбека довелося відступати разом з усією армією, — пише Ребіндер, — яка потім протягом кількох місяців окопувалася в Криму. Потім була евакуація біженців та всієї Білої Армії до Константинополя, і нарешті, у 1922 році, полковник Ізенбек опинився у Франції, а потім у Бельгії. (Все, що розказує автор Ребіндер про полковника Ізенбека, він знайшов у книжці Парамонова, Сергія Лісного, „Русь, откуда ты?" Вінніпеґ, 1964). І далі читаємо у Ребіндера „Дорогоцінні дощечки, знайдені в Україні, він, Ізенбек, зберігав, але нікому не показував"..„І ось тут в історії табличок з'являється друга особа, не менш оригінальна за першу. Це був Юрій Миролюбов. Він теж еміґрував після розпуску Білої Армії і опинився у Бельгії, після перебування у Чехо-Словаччині, де одержав диплом інженера-хеміка. „Миролюбов був з тих, на жаль, нечисленних осіб, що люблять і знають не тільки Росію, але й свою рідну Україну, — каже Ребіндер. — Він уважав, що стародавня історія та культура цих двох народів були спільними... Він був поет і письменник і шукав сюжети, які допомогли б йому щось написати про культуру древніх слов'ян".

Випадково ці двоє людей зустрілися 1925 року в Парижі біля церкви на вулиці Шевальє. Ізенбек запропонував Миролюбову зайти до нього на чарку... Під час розмови Миролюбов сказав, що мріє написати поему про минуле, але йому бракує текстів з подробицями про життя стародавніх слов'ян та їх мову. Тоді Ізенбек показав Меролюбову торбу з дощечками. Миролюбов не вірив власним очам, коли побачив дерев'яні таблички з вигравіруваними незнайомими літерами. Він відразу взявся за їх дослідження і копіювання. Праця розтяглася на роки. Копіювання однієї дощечки тяглося місяцями.

„Справа ускладнювалася ще й тим, що Ізенбек забороняв Миролюбову виносити дощечки зі своєї квартири і нізащо не дозволяв брати їх з собою додому. Вранці, коли Миролюбов приходив до нього, Ізенбек замикав його на ключ і йшов на роботу. Одного разу він навіть забув свого друга у зачиненій квартирі, і Миролюбов не міг вийти протягом двох діб, — пише Ребіндер. — Миролюбов міг спокійно скопіювати близько сорока дощечок". Це була копітка і морочлива праця. „Треба було перемальовувати букву за буквою, не завжди розуміючи значення слова, а то й речення. Та потроху Миролюбов вивчив альфавіт текстів і почав краще розуміти мову древніх слов'ян". У 1939 році Миролюбов переписав останню дощечку. „Завдяки йому ми тепер легко можемо читати тексти табличок Ізенбека", — стверджує автор і далі пише:

„Існує лист, з якого нам відомо, що Миролюбов переслав копії на зберігання до Музею Російського Мистецтва у Сан Франсіско. Секретарем музею був генерал Куренков, якого ми зустрічаємо під ім'ям А.А. Кур. Він почав досліджувати тексти дощечок і опублікував свої перші розвідки у 1954 році в літературній газеті „Жар-птиця". Отже, тільки через тридцять п'ять років після знайдення дощечок Ізенбеком, росіяни і українці дізналися про їх існування".

Коли 1939 року почалася війна, Ізенбек залишився у Брюсселі, де й помер у 1941 році. Доля самих дощечок Ізенбека нам невідома. Газета „Жар-птиця" розповіла про відкриття дощечок Ізенбека, але мало хто з читачів зацікавився тією публікацією. Зацікавився дощечками, на щастя, професор Парамонов, який просунув вперед дослідження Влесової Книги. „Парамонов, — стверджує Ребіндер, — видав дві книжки під псевдонімом Сергій Лісний. У першій, під назвою „Русь, звідки ти прийшла?", йдеться про історію відкриття дощечок Ізенбека. У другій — „Влесова Книга" — вміщено аналізу десяти перших табличок, опублікованих у „Жар-птиці" в 1957, 1958 і 1959 роках". (Ці праці пізніше увійшли до вже згаданої книги „Русь, откуда ты?")

У Влесовій Книзі говориться про історію Русі протягом 1500 років перед IX століттям, про релігію давніх слов'ян, побут і адміністративний устрій слов'ян, лінґвістичні відомості. У книжці подано теж альфавіт влесовиці і порівняльно — кирилиці та латинський.

Варто було б опублікувати цю вартісну книжку на нашому терені, не тільки для того, щоб познайомити з її змістом ширшу публіку, але ще більше для того, щоб наші науковці — знавці старовини взяли її до уваги.

Петро Грицак

РОСІЙСЬКИЙ СФІНКС У ПОПУЛЯРНИХ СКАЗАННЯХ

II

Однак внутрішня убогість імперії на якісь продуктивні ідеї, відлуння тоді популярного літературного руху романтизму, матеріяльна убогість широких мас, але фасцинуючо-страшне почування власної військової сили, створили тоді модний рух панслявізму. Він мав мотто: всі слов'янські ріки мають злитися в російському морі! Тут розходилося не про визволення „братів слов'ян" з-під чужого панування німців та турків, але про політичну й культурну абсорпцію та денаціоналізацію (практиковану вже яких 150 років супроти українців та, більш недавно, супроти поляків). Тому, з ретроспекту, можна сказати, що із панслявістами ідеологічно споріднені слов'янофіли були власне найбільш послідовними російськими шовіністами (як вже був сказав М. Драгоманів). Сьогодні, між іншим, погляди, подібні до тих, які проголошували слов'янофіли 150 років тому, проголошує не хто інший, як сам колишній дисидент та „мученик" ГУЛаґу А. Солженіцин.

Тут можна завважити якийсь дивний російський історичний „цикл", який, як виглядає, триває якраз 150 років: невже після таких великих історичних змін у фортунах імперії нічого ліпшого не залишається, ніж повернення до таких псевдостароруських ідеалів, які проголошували свого часу слов'янофіли? Слов'янофіли, що, властиво, мали на меті проковтнути (буквально) інші слов'янські народи, більше заслуговують на назву „слов'янофаги" — по-грецьки, — або „слов'яножери" — по-українськи (що римується із більш відомим нам терміном „україножери"). Треба, однак, сьогодні підкреслити, що це не є тільки сама якась гра слів — україножерство було, головно в „імперії зла", практиковане з ентузіязмом та коштувало Україні десятки мільйонів жертв убитими і зрусифікованими. Україножерство, а не якесь офіційно проголошуване мітичне „злиття націй", довело до витиснення української мови із загального вжитку по містах та в деяких областях України.

Оригінально, не маючи, власне, якоїсь притягаючої ідеології (для своїх майбутніх жертв), хіба ідеї „третього Риму", чи міту про народа-богоносця, слов'янофіли перегукувалися із „демократами", серед яких був, наприклад, відомий літературний критик Віссаріон Бєлінський. Та тут „демократам" несподівано пощастило. Дослівно „з одного дня на другий" одержали вони їм конче потрібну ідеологію у формі „Капіталу" К. Маркса та з тим поєднаного „марксизму", на який вони кинулися „як Мартин на мило". Найбільш цікавим є, що того роду розвитку подій сам Маркс ніколи не передбачав, будучи дуже скептично наставленим до росіян, написавши у 1848 р. відомий памфлет „Чи Европа має скозачіти". В ньому він остерігав европейців перед небезпекою бути завойованими новою евразійською імперією без культури та цивілізації. Але тут росіяни виявилися дуже творчими. Вони переробили ідею „боротьби кляс" К. Маркса, яка була продумана як головно економічно забарвлена політична кампанія, базована на усвідомленні робітничих мас чи пак пролетаріяту, та на організуванні страйків.

У російській практиці боротьба кляс дуже швидко перейшла на площину масового політичного руху, дещо подібного до виступів анархістів. Це були активності, основані головно на політичному терорі, боротьбі на життя та смерть на барикадах, масових демонстраціях, та партизанці й військових акціях. Це наставлення евентуально довело до ідеї поголовної екстермінації усіх політичних противників, правдивих чи уявних, до масових депортацій цілих народів та до неймовірної цензури. Властиво, тут марксизм-ленінізм тісно переплітається з ідеями панслявізму (псевдослов'янофільства) та еволюціонує до нової форми активности — панрусизму, із моттом „Москва — всьому світу голова". Ідеологічна боротьба загострюється до тої міри, що вже 150 років після виступу Чаадаєва, ідеї, неприйняті урядом за часу „розвинутого соціялізму", були інтерпретовані як доказ божевілля їх авторів. Їх почали, на більшу скалю, висилати до „психушок" або, у кращому випадку, на вигнання.

На зовнішньому полі ідеї марксизму-ленінізму мали довести до світової революції. Це не вдалося при першій спробі, у 1920 році, але майже сталося у 1947 році, як згадує Хрущов у своїх споминах. Отверезіння Америки (як, наприклад, переслухування під проводом сенатора МекКарті) та плян Маршалла зупинили на якийсь час той процес. Врешті, приходить кінець „імперії зла" через внутрішні протиріччя. Вона, формально базована на марксизмі-ленінізмі, де факто практикує кришталько чистий панрусизм та розпадається фізично на 15 республік. Тут сильно комплікує ситуацію факт, що 25 мільйонів росіян є меншиною в новопосталих самостійних державах, 12 мільйонів в Україні. Її епігони, одначе, в духовій та моральній площині, дальше існують як впливові політичні групи (виступаючи під назвами соціялістів або різних комуністичних угруповань), не дають за виграну. В той сам час псевдослов'янофільські ідеї далі використовують націоналісти, як, наприклад, охорона „руськоязичного населення" колишніх республік.

Особливо поширені є звернення до українського народу із висловами любови до нас як до „братнього народу" та піклування про нашу дальшу долю. В той же час, ті самі особи далі витягують перед усіми, що погоджуються слухати, арґументи про Пенсильванію та про сецесію „кількох стейтів, де раптом заведено якусь нову, скажімо, еспанську мову", як паралелю між Україною та теперішньою, демократичною, Росією. Іноді можна почути про Україну як про „австрійську інтриґу", як 150 років тому. До нових арґументів належить інтерпретація теперішньої енерґетичної ситуації в Україні — явище в сильній мірі спричинене російською політикою, як доказ нежиттєздатности України до самостійного життя.

Авторові пригадується епізод з листопада 1939 року, що мав місце в Перемишлі. Відділ „салдатів" Червоної армії — молодих хлопців зі сірозеленими від злого трактування обличчями, з „будьоновками" на головах, у довгих шинелях із „френзликами" внизу, з неохайними

(Закінчення на стор. 3)

Російський сфінкс у популярних...

(Закінчення зі стор. 2)

обмотками, ледве тягнеться дорогою. „Запівайло" якраз скінчив свою частину, як вибухає рефрен „Кипучая, магучая, нікем не пабєдімая, Москва мая...". Їх крок нараз вирівнюється. Лиця прояснюються. Виглядає, вони вірять у те, що співають! У мене пробігає мороз по шкірі. Вони дійсно готові піти здобувати цілий світ! („Коли нас в бій пошле товариш Сталін").

Чи якийсь новий „білий цар", як у згаданій тут пісні, не схоче знов десь післати наслідників тих бідних хлопців на нові авантури в далеких краях? Чи не буде посилати „іншим царям" знову погрози, що збере багато війська та піде воювати? Маємо надію, що демократична Росія змінилася і не буде повторювати того, що для старої імперії було рутиною, і стане добрим сусідом для України. Зрештою, поживемо — побачимо. Ці рядки писані якраз тиждень перед поїздкою президента Клінтона до Варшави та до Риги, щоб заакцентувати нову, більш позитивну політику до нових держав у Східній Европі із натиском на стабільну й вільну від загрози Україну.

Однак агресивна дипломатія є однією з важливих характеристик нашого сфінкса та довела вже не раз до великих успіхів у міжнародних відносинах. Чи ідея якоїсь нової, тим разом „демократичної" суперімперії, „від Дабліну по Камчатку", разом із відігрітим варіянтом філософії 60-их років „better red than dead" врешті не доведе до нових, сьогодні непередбачених конфліктів? Колесо історії далі крутиться прискореним темпом. Але сфінкс є терпеливий і спокійно очікує, коли прийде його час.

Л. Коленська...

(Закінчення зі стор 1)

ника, як також на сторінках кожного альманаху УНСоюзу появлялися постійно її оповідання, есеї, переклади і спомини.

У четвер, 21-го липня, члени Екзекутиви УНС в особах предсідника Уляни Дячук, секретаря Марти Лиско і колишнього довголітнього секретаря Володимира Сохана та усі члени редакційної колегії „Свободи" під проводом головного редактора З. Снилика зібралися на скромний полуденок, щоб в цей дружний спосіб попрощати свою довголітню товаришку праці, брак якої у редакційному колі будуть вони постійно відчувати. У невимушеній дружній атмосфері, без промов та офіційних прощань, згідно із бажанням ред. Л. Коленської, проведено на спогадах та розмовах короткий час з надією, що зв'язок товаришки праці із редакцією „Свободи" та усіми колегами був так довгий та тісний, що зовсім порвати його не можна.

До ВИПУСКНИКІВ БАРТОШИЦЬКОГО ПЕДЛІЦЕЮ:

Я, Степан Лашин, річник 1962 р., досліджую про 262-ох випускників укр. класів Педліцею нр. 2 в Бартошицях (Польща). Збираю до 15-го вересня 1994 р. адреси; у жовтні вишлю анкети. Пишіть до:

STEFAN LASZYN
UL. ZOLNIERSKA 14a/1
10-561 OLSZTYN, POLAND

До 15-го серпня дзвонити: (201) 997-4788 (Kearny, N.J.)

УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ, УКРАЇНСЬКА АМЕРИКАНСЬКА КООРДИНАЦІЙНА РАДА та дирекція **УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ** при співпраці Місії до ООН та **ГЕНЕРАЛЬНОГО КОНСУЛЬСТВА УКРАЇНИ в НЮ ЙОРКУ**

влаштовують

СВЯТКОВИЙ БЕНКЕТ

для вшанування

ТРЕТЬОЇ РІЧНИЦІ САМОСТІЙНОСТІ УКРАЇНИ

що відбудеться

в четвер 25-го серпня 1994 р. о год. 6:00 веч. в залі Українського Народного Дому, при 140 2-га Аве., в Ню Йорку

ПРОГРАМА:

- Год. 6:00 веч. — коктейль
- Год. 7:00 веч. — бенкет
- Відкриття — УЛЯНА ДЯЧУК
- Святочне слово — Амбасадор до ООН БОРИС М. ГУДИМА

В мистецькій програмі виступлять заслужені артисти України: ОЛЬГА КАМІНСЬКА (сопрано, Київ), ЯРОСЛАВ ЛЕМІШКА (тенор, Тернопіль), акомпаніятор — ВІКТОР ЧУМАК (Трускавець).

- Закриття — д-р АСКОЛЬД ЛОЗИНСЬКИЙ

Програмою провадить — НЕСТОР ГОЛИНСЬКИЙ

Білети в ціні 30 дол. можна замовляти в канцеляріях УККА або УАКРади:

УККА, тел. (212) 228-6940, 203, 2-га Аве., Ню Йорк, Н. Й. 10003
УАКРада, тел. (212) 505-1765, 142, 2-га Аве., Ню Йорк, Н. Й. 10003

Я відкриваю... Я відкриваю Америку...

Саме це почуття не залишає мене з того дня, коли вісім професорів з коледжів ЗСА приїхали до Віннницького Педагогічного Інституту, де я працюю викладачем і де цього року від 6-го до 17-го червня, проходили літні вивчення новітніх метод та практики TESOL.

Організували курси Український Народний Союз (ЗСА) та Міжнародний фонд „Відродження". Слухачами курсів були викладачі інститутів та вчителів шкіл із 12-ох областей України.

На два тижні наше життя цілком змінилось. Ми знову опинилися в ролі студентів, але ця роля виявилась зовсім іншою, ніж ми могли очікувати, виходячи із свого студентського досвіду.

Кожен день зайнять приносив нові відкриття в усіх галузях: мови, методики, людських відносин. Найголовніше відкриття для мене — методика, центром якої є студент і яка сприяє розкриттю всіх його творчих можливостей. На перший погляд це може здатися парадоксальним та зацікавлення до своєї особистості, самопоглиблення викликають не чванство і еґоцентризм, а живе зацікавлення тими, хто поруч, розуміння, що кожна людина — це цілий світ, неповторний і прекрасний.

Вразило мене ще й те, скільки видів праці, вправ націлені на пошук спільного в людях. Лорі Муді, наприклад, саме так і розпочала своє перше зайняття: кожен з нас опинився в парі з малознайомою людиною і всі отримали завдання — за 5 хвилин знайти якмога більше спільного з партнером. Гадаю, що кожен тоді відчув радість — радість відкриття єдности.

За методикою TESOL одним із найефективніших способів організації діяльности студентів це праця в групах. Спочатку це викликало певні труднощі, тому що, хоча з дитинства кожен з нас твердо знав, що ми — колективісти, а американці, як і всі представники капіталістичного світу, індивідуалісти, тепер виявилось, що індивідуалісти — це ми. Багатьом з нас прийшлося в більшій чи в меншій мірі щось в собі подолати, щоб навчитися співпрацювати. Ми зіткнулися із новим типом взаємовідносин, і це примусило нас подивитися на себе з іншого боку, замислитись і змінити стереотипи, до яких ми так звикли. І ще одне відкриття: у групі я працюю принаймні втричі швидше, і після того — ніякої втоми, навпаки — радість та піднесення.

Взагалі ця атмосфера піднесення, свята та творчої активности виникла з самого початку і тривала увесь час.

Цілком природно, що студенти нашого факультету дуже цікавилися працею курсів, розпитували нас. Я відповідала: „Чудово! І загалом вчитися набадато приємніше, ніж вчити". Студенти сміялися, сприймаючи ці слова за вдалий жарт, але в той час я й насправді це відчувала, не сподіваючись, що на мене чекають нові відкриття.

Одразу після закінчення наших зайнять мені запропонували попрацювати на літніх курсах в Інституті підвищення кваліфікацій вчителів середніх шкіл і тут виявилось, що працювати за американською методикою не менш приємно, ніж навчатися. Спершу було важкувато. По-перше, я дуже хвилювалась, чи зможу передати ті знання, що отримала, і головне, ту атмосферу ентузіязму та надхнення, яку створили наші американські вчителі. Адже мені хотілося, щоб моїх „студентів" методика TESOL захопила так, як вона захопила мене. А по-друге, тепер я на собі відчула ті труднощі, з якими зіткнулися в нас професори з Америки: несхильність студентів працювати в групі, самостійно думати. Багато років нас відучували від цього і тепер мої колеґи розпачливо дивились на мене і казали: „Дайте нам переписати всі вправи, і ми потім все самі зробимо". Я намагалась пояснити: „Річ не в тім, щоб копіювати вправи, основне — це ідея, творчий підхід..." Допомагало те, що я згадувала відкриті, сердечні посмішки наших американських вчителів, намагалась і собі також посміхатись та знов і знов думала про те, як це нелегко і скільки вони виявили до нас такту і терпеливости. Але врешті на мене чекала винагорода: мої „студенти" отримали індивідуальні завдання і раптом я почула голос: „А можна працювати в групах?" Це була перемога. А коли вкінці зайнять я попросила написати що із вивченого матеріялу мої колеги збираються використовувати у своїй праці, вони перелічили практично всі форми та засоби праці зі студентами.

Нам пощастило ще раз побачитись з американськими професорами у Києві і попрощатися перед їхнім від'їздом до ЗСА. Дуже сумно було розлучатися з новими друзями, яких ми вже встигли полюбити. Але ми втішали один одного: „Це ж тільки на рік".

Сподіваюсь, що ми всі ще зустрінемось, а тепер хочу подякувати всім: директорові курсів проф. Зірці Воронці, яка весь цей час була для нас джерелом енергії та творчого надхнення, докторам Лінді Ферейрі та Євгенові Лилакові, проф. Крістін Скаллі, Лорі Муді, Селлі Лялюсерн, Беррі Клейнманові, Чаку Кравтерові. Дякую вам за незабутні години спілкування, за знання та ідеї, якими ви так щедро ділились з нами, і ще — за ту радість і задоволення, що я відчула, працюючи за методикою TESOL.

Ірина Большакова
викладач Вінницького Педагогічного Інституту

Лекції...

(Закінчення зі стор. 2)

Петро Лелик, за одними даними — філософ, за іншими — правник, колишній співробітник КҐБ, був в ролі „сірого кардинала" та за попередніми повідомленнями, був би не проти зайняти пост колишнього радника Кравчука з питань внутрішньої політики, Миколи Михальченка. За словами останнього, це малоймовірно з огляду на досить делікатне минуле претендента. Скоріше усього, Лелик буде у зв'язку зі спецслужбами та силовими структурами.

Віктор Небоженко, соціолог, у необхідний момент забезпечував оприлюднення позитивних для Кучми опитувань. Створював образ популярности майбутнього Президента. Вірогідно, буде робити те саме у майбутньому, але з більшими можливостями на становищі начальника Інформаційно-аналітичної служби.

Володимир Кузнецов відповідав за питання економіки, але малоймовірно, що би йому судилося грати першу скрипку в економічних структурах — занадто вже велика конкуренція.

Особливе місце займав Володимир Маленкович, колишній киянин, потім дисидент, німецький громадянин, коментатор російського відділу „Радіо Свобода", згодом — громадянин України, великий прихильник кучмівської політики на затіснення зв'язків з Росією. Це Маленкович розробляв ключові фрази кучмівських публічних виступів та шліфував шляхи масового продажу зовні привабливої тези про укріплення розірваних зв'язків з Росією та країнами СНД.

За вийнятком Маленковича, інші члени кучмівського штабу були майже невідомі широкому загалові аналітиків та громадськости. Серед них нема дійсно яскравих особистостей. Саме тому їм вдалося те, що не змогли зробити члени надмірно забюрократизованої групи конкурента, а саме: вловити домінуючі настрої громадської думки, швидко виробити гасла „на продаж" та сворити привабливий образ претендента.

„Музика"...

(Закінчення зі стор. 2)

всесвітньовідомими композиторами розповів д-р Т. Філенко у передконцертній одногодинній лекції, виголошеній англійською мовою.

У друкованій програмі були докладні пояснення про композиторів і зміст творів, що виконувалися в концерті. Цікаво, що свої нотатки до програми Роберт Е. Памер розпочав, відштовхнувшись від музичної емблеми — звукового образу Києва. „Західнє розуміння українського музичного мистецтва, — наголосив він, — не йшло далі „Золотої брами у Києві" Модеста Мусорґського; глибина української музичної культури, часом незрозумілої, часто привласненої іншими, нарешті, виходить на люди. Століттями пригноблені чужими володарями, композитори України змагалися, аби відстояти національний музичний голос і утримати власний стиль від зовнішніх нав'язувань".

На жаль, в анонсі концерту, а пізніше, незважаючи на зауваження, і в друкованій програмі, в заголовку „Music of the Ukraine" не обійшлося без „рудиментного" артикля the, данини недавньому минулому — потрактуванню України як складової частини СССР.

Що ж — все закономірне. Потрібен час, щоб люди звикли не лише до правильних термінологічних понять, а й до усвідомлення об'єктивних реалій іншої держави з традиціями і набутками її культури. Потрібно ще багато концертів, а головне — бажаючих популяризувати українську музику, щоб усе вклалося в систему уявлень про цілісний, раніше незнаний або мало знаний музичний світ українського народу.

Романчукевич Марта Юліянівна шукає синів і дочку **РОМАНЧУКЕВИЧА ІВАНА ЛЕОНОВИЧА — ЮРІЙ, РОМАН, ФІЛЬКО і ЯРОСЛАВА в ЗСА.**

Хто знає про них або вони самі прошу писати:

Україна, 285513, Івано-Франківська обл., Рожнятівський р-н, смт. Перечінськ, вул. Шептицького 8, Романчукевич Марта Юліянівна.

Руку пресі в Україні!

Заклик до української громади про подання руки помочі пресі в Україні знайшов відгук з боку українців, перед усім американського континенту. Сьогодні на рахунку фонду „Руку пресі в Україні'' маємо вже кілька тисяч долярів.

На прохання І. Чернія та А. Катрія, газеті, якій вони призначили свої пожертви, передано 500 дол. Крім того передано по 100 дол. п'ятьом іншим незалежним українським виданням. Не подаємо назв газет, щоб не інформувати злочинних елементів в Україні. Копію листа І. Чернія вислано названій ним газеті і вона має прислати йому примірник для наступної передплати.

Та на цьому акція „Руку пресі в Україні'' не може зупинитися. Незалежні видання в Україні потребують електронічної техніки, а на її придбання наявних грошей замало. Тому ми звертаємось до українців у світі із закликом не припиняти добровільних пожертв.

Зацитуємо рядки з листа одного жертводавця: „Хотів би порадити Вам звернутися до нашої православної кредитівки в Ню Йорку, яка на Ваш заклик напевно відгукнеться... Також можете звернутися до інших кредитівок, як наприклад, кредитівка „Самопоміч'' в Ню Йорку, яка також щиро жертвує на різні потреби в діяспорі і в Україні''.

Мудрі слова, і ми наводимо їх, щоб згадані й незгадані кредитівки їх почули. Фонд „Руху преси в Україні'' - це фонд для підтримки української незалежности, і всі, кого болять, не можуть стояти осторонь.

Пожертви можна слати на адресу ЗУАДК: Hand to the Press in Ukraine Fund, - United - Ukrainian American Relief Committee, 1206 Cottman Ave., Philadelphia Pa. 19111.

На чеку після слів Pay to the order of слід писати: U-UARC-02-2404. Це код ЗУАДК та число рахунку фонду „Руку пресі в Україні''. Дякуємо всім щирим жертводавцям!

Колишні політв'язні СССР:
Святослав Караванський
Ніна Строката

Св. п. Й. Слоцький

Св. п. Йосиф Слоцький, син Дмитра і Варвари з дому Боднар, народився 25-го квітня 1902 року в селі Коцурів, повіт Бібрка Львівської области, Західня Україна.

Лишився сиротою, маючи 13 років. До Канади виеміґрував у 1928 році. Працював на фармі в Манітобській провінції. Коли прийшла депресія, працював де тільки міг: на фармах, в копальнях, в лісі й в будівництві. У 1932 році знайшов працю в копальні золота „Голінґер" у Тіммінс, Онт., де працював 12 років. Одружився з Галиною Лішнянською з Монтреалю 13-го вересня 1936 року.

Св. п. Й. Слоцький був дуже активний в Товаристві „Просвіта" та в Українському Національному Об'єднанні. Був відповідальний за збирання грошей на Будівельний Фонд.

Св. п. Й. Слоцький не жалів свого труду, щоби популяризувати українську культуру, а також щоб ту українську культурну спадщину передати майбутнім поколінням. У 1944 році переїхав разом з родиною на 25-акрову овочеву фарму, де прожив 46 років. У 1990 році разом зі своєю дружиною перейшли жити до Ґерітадж Виллидж у Вайнланді, Онт.

Св. п. Й. Слоцький по короткій недузі помер 26-го липня 1994 року на 92-му році свого трудолюбивого життя, залишивши в смутку дружину Галину, трьох синів — Романа, Богдана з дружиною Петрусею, Мирослава з дружиною Даною, три дочки, Надію з мужем Ростиславом Дворян, Віру з мужем Теодором Дмихальським і Любу Слоцьку, а також внуків, Павла й Катерину Дворян, Христину Слоцьку- Бруннер, Джетсона, Кім, Таммі, Михайла, Андрія й Адама Слоцьких.

Замість квітів на свіжу могилу дочка Надія пересилає 25 дол. на Пресфонд „Свободи".

Надія Дворян

У ДРУГУ ДУЖЕ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого найдорожчого **МУЖА, БАТЬКА І ДІДА**

св. п.
д-ра
БОГДАНА Я. ЦИМБАЛІСТОГО

будуть відправлені
ПОМИНАЛЬНІ БОГОСЛУЖБИ

16-го серпня о год. 9:00-ій ранку в церкві св. Володимира в Ґлен Спей, Н. Й.;
16-го серпня о год. 7:30 веч. в церкві св. Трійці у Сілвер Спрінґ, Мд.

дружина — **МАРТА**
дочка — **КСЕНЯ з мужем ЮРІЄМ**
внуки — **ЮРІЙ і ДАНИЛО КУЗЬМИЧІ**

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.
д-ра
ЮРІЯ Б. ЮРЧИШИНА

мецената української науки, члена Головної Екзекутиви ФКУ і Надзірної Ради Гарвардського Університету, незабутнього і незаступимого приятеля великої української гарвардської сім'ї, духовний опікун Фонду Катедр Українознавства, о. декан Петро Оґірко відправить

ЗАУПОКІЙНУ СВЯТУ ЛІТУРГІЮ

у вівторок 16-го серпня 1994 р. о год. 9-ій рану, в УКЦеркві Покрови Пресвятої Богородиці, в Озон Парку, Н. Й.

Просимо про молитви за вічний спокій і радість душі покійного.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дирекція Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ)
Головна Екзекутива Фонду Катедр Українознавства (ФКУ)

В ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ у ВІЧНІСТЬ
нашої найдорожчої **ДРУЖИНИ І МАМИ**

бл. п.
ВІРИ КОВБЛЯНСЬКОЇ з дому ВІЗЕРКАНЮКІВ

ПОМИНАЛЬНІ БОЖЕСТВЕННІ ЛІТУРГІЇ
будуть відправлені 22-го серпня 1994 р. в українських католицьких церквах:

св. Івана Хрестителя — Нюарк, Н.Дж., Владика
в Українській Католицькій Катедрі в Лондоні, Англія — Владика М. Кучмяк;
в Соборі св. Івана Хрестителя в Оттаві, Канада — о. д-р А. Чировський;
в церкві св. Арх. Михаїла — Коломия, Україна;
в церкві Пречистої Діви Марії — Лос Анджелес.

Про молитви за спокій душі покійної просять:
муж — ВОЛОДИМИР та діти.

21-го серпня 1994 року
Посілість УСОсередку „Т Р И З У Б"
при дорогах: Канті Лайн і Ловер Стейт Ровд
ГОРШАМ, Па.

Окружний Комітет УНСоюзу Філядельфійської Округи
— влаштовує —
СОЮЗОВИЙ ДЕНЬ — ДЛЯ ВШАНУВАННЯ 100-річчя БАТЬКА СОЮЗУ
Початок о год. 1:30 по полудні
До участи запрошуємо все українське громадянство, членів Союзу міста Філядельфії та всіх довколишніх місцевостей сусідніх стейтів.

ПРОГРАМА ДНЯ:
- Піднесення прапорів
- Відкриття
- МИСТЕЦЬКА ПРОГРАМА
- Відзначення заслуженого СОЮЗОВЦЯ
- ЗАБАВА при звуках орекстри „КАРПАТИ"
- Цінні виграші для гостей

Весь час буде чинний буфет з добірними українськими стравами та холодними напитками.

Третя виставка-конкурс дитячих малюнків в Чикаґо

Вже стали традиційними виставки-конкурси дитячих малюнків учнів школи українознавства Товариства „Рідна Школа" в Чикаґо. У виставочній залі Українського Культурного Осередку панував веселий, по-справжньому весняний настрій.

Перед тим, як приступити до огляду виставки, я дозволю собі коротко зупинитись на методиці викладання української культури в нашій школі. Процес ознайомлення і введення учнів в образотворче мистецтво починається з дошкілля, де досить плідно працює учителька Христина Таран, яка започаткувала виставки-конкурси в нашій школі. Учителька релігії в молодших клясах Олександра Мудра використовує на своїх лекціях малюнки на релігійну тематику.

Учні п'ятої кляси на лекціях малювання ознайомлюються з видами образотворчого і декоративного мистецтва, різними малярськими техніками. Головний акцент робиться на вивчення основ композиційної побудови мистецького твору, як основи образотворчої грамоти. В шостій клясі учні вивчають види народного декоративного мистецтва (кераміка, ткацтво, вишивка, писанкарство і т.д.). Ознайомлення і вивчення проходить на основі копіювання кращих зразків кожного з видів народного мистецтва. По проходженні і засвоєнні матеріялу учні створюють власні орнаментальні композиції на основі замальовок, зроблених ними.

В сьомій і восьмій клясах йде вивчення матеріяльної і духовної культури нашого народу. Матеріяльної культура вивчається так, що крім теоретичного матеріялу учні замальовують знаряддя обробітку землі, народне будівництво і культурні споруди, засоби транспортації і т.д. У восьмій клясі учні роблять ілюстрації до кожної з пройдених тем духовної культури. Під час навчального року старші кляси відвідують основні мистецькі виставки, які відбуваються в залах Українського Інституту Модерного Мистецтва і в Культурному осередку.

Виставку відкрила вступним словом директор школи мгр Надія Л. Хойнацька. Вона сердечно привітала усіх учасників виставки, наголосила на значенні і важливості заходів, які проводить дирекція школи, керівники кляс і Управа Т-ва „Рідна Школа" для реалізації цих виставок. В імені дирекції мгр Надія Л. Хойнацька подякувала Христині Таран, голові Управи Т-ва „Рідна Школа" інж. Несторові Поповичу і мистцю Юрію Віктюку за підготову і організацію третьої виставки-конкурсу.

Учасниця виставки-конкурсу, учениця 7-ої кляси Мар'яна Ривак зі своєю сестричкою Мартою біля власного декоративного килимка.

У виставці взяли участь учні від дошкілля до десятої кляси. На ній експонувалось понад 160 малюнків, виконаних різними малярськими техніками (кольорові олівці, акварель, пастеля, олія та мішана техніка).

Малюнки дошкільнят вирізнялись своєю безпосередністю, розкованістю. Це були в основному лінійні малюнки, виконані кольоровими олівцями і пастелями. Заслуговували на увагу малюнки Зенусі Форович, Олеся Ткачука, Михайла Чижа.

Перша кляса у своїх роботах виглядала барвистою, цікаві були малюнки тематично. Це в першу чергу твори Христі Дикун, Мілі Войтихів і Марка Павлоса. Малюнки Марка вирізняються сміливістю кольорових поєднань, цікавим композиційним вирішенням. Він, крім лекцій у школі, відвідує заняття в студії образотворчого мистецтва „Писанка" при Осередку СУМ ім. Палушкова в Чикаґо, якою керує автор даної статті. Серед малюнків другої кляси найбільш цікавими були: „Декоративний килимок" Уляни Дзвінник, „Краєвид" Роксоляни Чичероні, „Квіти" Галі Сендунь, „Гірський краєвид" Ляриси Верещак і малюнки Михайла Скульського, до речі, всі вони відвідують заняття вищезгаданої студії „Писанка".

В малюнках третьої і четвертої кляси переважала українська тематика, геральдика, краєвиди. Серед третьої кляси привернули увагу малюнки Остапа Климчака, Тараса Горголевського, Аки Стасюк і Данилка Коцька, а також четвертоклясників: Адріяни Кецали, Андреї Зеліско, Каті Сідельник і Лесі Дрозд.

Якщо порівнювати малюнки п'ятої і шостої кляси, то ми побачимо, що п'ята кляса — це образотворчість, а шоста — декоративність в малюнках. Тут яскраво видно результати програми навчання української культури в нашій школі. Серед п'ятикласників можна виділити малюнки Стефи Кавки, Наталі Колодій і Наталі Кіналь, Олеся Поповича і Марка Крутяка. Цікаві орнаментальні композиції учнів шостої кляси — Тані Нечвід, Юрка Плешкевича і Адріяни Мединської.

Сьома кляса на цій виставці, як і на двох попередніх, також представлена яскраво, їхні роботи досить цікаві. Тут ми бачимо власний погляд на світ і речі в ньому, різні малярські техніки, оригінальні композиційні вирішення: виконаний вовняними нитками „Декоративний килимок" Мар'яни Ривак, лінійний малюнок Данила Ковальського, барвистий малюнок „Гуцульське весілля" Діани Вруської, малюнок пастелями Олени Дрозд і декоративну композицію Іванки Брасн.

Роботи восьмої кляси були переважно тематичні і відображали нашу духовну культуру і побут. Ярема Гриневич намалював „Церковний шлюб", Михайло Віктюк — олією „Вечірній Львів". Аля Кошуба намалювала кольоровими олівцями „Краєвид з соняшником". Богдан Василик виконав свої малюнки олівцем, Ярослав Соневицький зробив досить добру акварелю.

Дев'ятиклясниця Наталка Бараник показала дуже цікаву серію краєвидів виконаних пастеллю, а її однокласниця Наталка Нечвід — малюнок кольоровими олівцями.

В ділянці фотографічного мистецтва була єдина представниця — це учениця десятої кляси Адріяна Коваль Її чорно-білі фотографії композиційного характеру та краєвиди Чикаґо і околиць були виконані на належному професійному рівні. Її роботи одноголосно були нагороджені відзнакою — медалею першого ступеня. Я не буду перераховувати усіх нагороджених, лише зазначу, що в кожній класі було визначено по три нагороди за кращі малюнки.

Головна ціль наших виставок-конкурсів — розбудити в учнів талант, розуміння краси довкілля і виробити в них естетичний потяг до мистецтва і до всього прекрасного.

Виставка користувалась увагою зі сторони громадськости, її відвідали усі учні нашої школи, батьки, чиказькі мистці і шанувальники мистецтва нашого міста.

Юрій Віктюк

Чудове захоплення

Можна було б сміливо назвати: „Чудове захоплення Іларіона Калиневича", або „Гобі чудової людини". Йдеться бо про д-ра Іларіона Калиневича і його захоплення малярством...

Уявіть собі, що не рік і не два ми знайомі з головою Осередку Праці Наукового Товариства ім. Тараса Шевченка у Вашінгтоні. Пізнали себе в співпраці, при влаштуваннях наукових чи товариських вечорів. Не рік і не два знаємо, що він малює. Проте, мені особисто, та й не тільки мені, ніколи й на гадку раніше не приходило ближче поцікавитись цим захопленням. Яке воно оте захоплення, поверхове чи справжнє, без чого не може людина талановита бути?

Нагода для цього прийшла зовсім припадково. А може і не припадково? Ми стояли з ним в залі при православному соборі св. Андрія Первозваного. Перейшли на малярство. Показуючи на стіну залі, сказав, що це щось нового і гарного у нас. Люблю образи, краєвиди, портрети. Та, одверто кажучи, все, що знаходить відгук в моїй душі не можу не любити.

— А що ви думаєте про ось ті картини на стіні, пане Миколо? — запитав д-р І. Калиневич, сам вдивляючись в них...

— Вони мені подобаються тому, що в них багато справжньої щирости. Маляр з тугою і любов'ю, ніби хотів сказати нам: „Так, тужу за отим...".

— Дякую. Воно справді так і є, — сказав, наче про себе, д-р Калиневич. — А знаєте, пане Миколо, що якраз ці твори мої?

У відповідь спромігся тільки на „чудово, чудово..." А про себе подумав, ох, ти ж, лопушище професійний, ти ж знав, що чоловік цікавиться малярством. Любиш говорити, що, мовляв, щасливі ті, хто має гобі таке, як професія, або близьке душі своїй, як малювання, грання на якомусь інструменті, колекціонування марок чи щось в тому роді. Чому ж бижче не поцікавився захопленням д-ра Калиневича? А що дуже часто, подумавши про щось, висловлюю думку вголос, то на це отримав відповідь з щирою усмішкою.

Ви, бодай, знали, а дехто знає мене на багато років довше від вас і не знає, що я малюю... Не збираюсь когось засоромлювати. А самому соромно...

Довідався, що д-р І. Калиневич також відреставрував три ікони в храмі цьому. Одна з них в запрестольній захристії.

Його улюбленою тематикою в картинах — побут і минуле України: хати, люди в строях народних, які на батьківщині, якщо не зникли, то зникають.

Коли вдивлятися в деякі з його картин, бачиш дорогу важливішу від усіх доріг на світі, яка веде, не інакше, як від серця, від самої душі його стелиться, звиваючись в горах, аж до рідної хати, до святого місця, де верше затріпотіло, ожило, запрацювавши серце площ в утробі матері...

...Пішов у світ, в душі і серці закарбувавши соняшники, калину, червоні маки, кукіль, рум'янок, незабудки...

Малює він те, що йому подобається, його друзям і американській спільноті. Інколи, для збуту, переважають бажання спільноти. Звідси і плянування виставок. Твори намальовані в певному періоді треба продавати, щоб наново заплянувати і розпочати малювати для наступної виставки.

Д-р Калиневич — не аматор, а таки професійний мистець.

Як ми довідались, мистецтвознавство почав студіювати ще ген-ген перед Другою світовою війною в проф. Володимира Залозецького, коли вчився в Духовній Семінарії у Львові. Продовжував студії в Меріилендському університеті в 1972 році. Потім, від 1974 до 1976 року, працюючи в Департаменті сільського господарства, д-р І. Калиневич продовжував свої студії малювання, зокрема в олії, в Монтгомері коледжі, Такома Парк, Мд.

Від 1976 до 1987 року удосконалював свої знання

Малюнок І. Калиневича „Дорога додому".

і техніку малюнку з цілим рядом мистців.

В 1976 році д-р І. Калиневич став членом Мистецької асоціяції в містечку Олні, біля Вашінґтону, де був активним членом до 1986 року. Брав участь у спільних виставках цієї асоціяції. В 1993 році д-р І. Калиневич став членом Мистецької ради повіту Монтґомері. Свої картини підписує: „Calyn" або „Калиневич".

Прихильники творчости розкупили вже понад 300 його картин.

31-го серпня 1995 року д-р І. Калиневич відзначатиме 85-ліття.

Народився він 10-го серпня 1910 року в Руті Сілецькій, повіт Кам'янка Бузька Львівської области в родині вчителів. В гімназії вчився в Кам'янці Бузькій (Камінці Струмиловій). Учительський семінар скінчив дипломом в Сокалі. Був активним в студентському житті. Як курінний таємного Пласту, належав також до гуртка націоналістичної молоді. Мав непоганий голос, співав у семінарійному хорі, цікавився багатьма справами, якими в ті часи особливо цікавилась галицька молодь, яка почала розуміти хто вона, якого походження, чому до цього часу український народ не має незалежности.

Не подобався польській поліції енерґійний І. Калиневич. Не пустила його на посаду вчителя в державній школі. В 1933 році він став професійним організатором Товариства „Просвіта" у Городку біля Львова. За свою діяльність був кількаразово заарештований. Не обійшлось і без відомих Бриґітків.

Коли опинився на волі, доповнив свої знання матурою гімназії і записався до Духовної Семінарії у Львові, де пробув аж до початку Другої світової війни.

У листопаді 1939 року виїхав до Відня і там закінчив Вищу школу міжнародної торгівлі. Згодом отримав докторат з економічних наук.

Не стояв осторонь суспільно-громадського і культурного життя і у Відні. Належав до відділу студентського товариства „Січ", співав у місцевому хорі, яким керував відомий диригент-композитор А. Гнатишин.

У 1943 році спіткав свою долю, одружився з Донькою Гаврищук. Вона з Буковини. В 1949 році переселились до ЗСА.

Ніколи не сидів без діла. І чим тільки не працював. Почав з тютюнової фарми в Північній Кароляйні, потім сторожем у крамниці Кауфмана в Юніонтавні, Па. Недовго й там був. Переїхав до Клівленду, Огайо, де працював у різних фабриках. Мав навіть власну продуктову крамницю, але все це було не те. Знову вступив в університет. Скінчивши студії бібліотекарства в Клівлендському університеті, від 1960 до 1964 року завідував медичною бібліотекою в стейтовій лікарні в Клівленді. А вже в 1964 році влаштувався на праці в Департаменті сільського господарства у Вашінґтоні. Був членом редакційної колеґії наукового журналу „Бібліографія сільського господарства".

Попрацювавши 20 років, в 1984 році пішов на пенсію. Присвятив увагу улюбленому малярству. Поруч з малюванням, участи в мистецьких виставках, навчав в місцевій школі українознавства ім. Шевченка, деякий час був секретарем, а тепер вже не перший рік є головою вашінґтонського Осередку Праці НТШ. Крім того є членом Вашінґтонської Групи українських професіоналістів, Об'єднання Українців Вашінґтону. Він є також членом редколеґії збірника „Об'єднання Надбужанщини" і автором цілого ряду наукових статтей, важливіші з яких: „Заснування Галицької Митрополії", 1937 рік, „Der Aussenhandel Brasiliens", 11941 рік „Die Elbe als Binnen — Wasserstrasse", 1943 рік, „Нарис історії міста Камінка Струмилова", 1946 рік, „Ukrainian Museum Library in Cleveland", 1959 рік.

Його статті на різні теми можна побачити на сторінках різних видань, а зокрема часопису „Свобода". Кажучи мовою Сковороди, він в сродній собі праці знайшов щастя. І цього та здоров'я міцного ми бажаємо йому завжди!

Микола Вірний

Пам'яті Д. Галушки

23-го травня парафіяни церкви свв. Апостолів Петра і Павла в Скарборо, Онт., друзі з Торонто й Околиць та прибита глибоким смутком родина проводили в дорогу до вічности св. п. Дмитра Галушку.

Покійний належав до тієї, на жаль, нечисленної групи людей, що не прагнуть почестей і слави, а вміючи майже безпомилково відрізняти головне в житті від друго- й третьорядного, наполегливо й неухильно прямують до самим собою визначеної мети й досягають успіхів і в родинному житті, і у своїй підприємницькій діяльності, і в житті громадськім.

Народився Д. Галушка 8-го листопада 1921 року в с. Кошилівці, Заліщицького повіту на Тернопільщині в дуже патріотичній родині. Ще будучи юнаком, був активним учасником в національно-визвольному русі, організатором молоді у своєму повіті, організатором й учасником драматичних гуртків та хорів. Будучи в 1944 році насильно вивезеним до Німеччини, працював до кінця війни в околицях Штутґарту. Заснував й організував табір для українських втікачів в Людвіґсбурґу в провінції Вюртемберґ, будучи його командантом, допоміг десяткам і соткам втікачів з підсовєтської України врятуватися від примусової репатріяції. В людвіґсбурзькому таборі познайомився з молоденькою студенткою української гімназії в Новому Ульмі, Наталією, яка пізніше стала вірною подругою його життя та мат ір'ю його дітей. За його ініціятиви та з активною допомогою в таборі була організована школа та ремісничі курси, зокрема філія відомої німецької взуттєвої фірми „Салямандер", де молоді втікачі мали змогу придбати вміння й фахи, що потім стали їм у пригоді в еміґрації за океаном.

Не забував Д. Галушка і про свою освіту і передавши вже організований табір в інші надійні руки, в 1947 році стає студентом фармакологічного факультету УГТІ, де вчився аж до початку масової еміґрації за океан. Одночасно, разом з групою друзів, заснував і провадив підприємство українських мистецьких виробів, де на початку 1950 року було затруднено понад 70 робітників.

В жовтні 1951 року родина Галушків виїжджає за океан і поселяється в Перт Амбой, Н.Дж. Там Д. Галушка відразу включається в активну працю в новоутвореній українській громаді, працює в автомобільній індустрії, а вечорами продовжує свою освіту в Технологічному інституті в Нюарку, який закінчує в 1956 році зі званням медичного техніка. Після того працює вже по фаху в шпиталях, зокрема в військових у Форт Дікс та Форт Маммут. В 1971 році переїжджає з родиною до Канади, де в Оттаві працює як керівник банку крови в лікарні.

В 1972 році родина Галушків купує старечий дім „Ґрін Ґейблс" в містечку Ставфвілл біля Торонто. Там не зважаючи на тяжку й виснажуючу працю, як господар, керівник і адміністратор свого підприємства, Д. Галушка, як і завжди, бере активну участь в громадському житті і стає членом Управи парафії свв. Апостолів Петра і Павла, організує „Рідну Школу", стає її директором і керує нею продовж двох років, коли нарешті знаходить можливість передати її в молодші і надійні, ним самим підготовлені, руки. Пізніше становище свого тата перебирає його син Роман, який будучи професійним вчителем середньої школи, керує школою протягом декількох дальших років. До речі, всі діти подружжя Галушків здобули високу освіту і другий син, Олег, є лікарем-спеціялістом шлунково-кишкових хворіб в Американській військово-морській фльоті (з військовим ступенем командира), а дочка Даруся є науковцем-геофізиком.

Свій вихід на пенсію та заслужений відпочинок в 1990 році Д. Галушка відзначив заснуванням Фундації ім. Дмитра й Наталії Галушків при Торонтонському університеті, призначеної для аспірантів з українознавчих предметів, з якої вже скористалися 12 докторантів та маґістрантів з України, як також з Америки й Канади.

Ві часу проголошення незалежности України св. п. Д. Галушка жив Україною, вболівав її долею й майбутністю. Не міг зрозуміти, чому так багато часу й енерґії витрачається на безплідні суперечки й балаканину, а так мало на розвиток господарства й відродження економіки. Мав великі пляни для практичної допомоги: хотів заснувати фабрику для продукування будівельних матеріялів в Тернополі, плянував відкрити дім опіки для старших на Житомирщині, але хвороба не дозволила тим плянам здійснитися: вже в 1986 році св. п. Д. Галушка переніс серцеву атаку, потім перед виходом на пенсію захворів на цукрицю, пізніше — перебої у функціонуванні щитовидної залози, а потім відмовились працювати нирки.

Помер св. п. Д. Галушка в ніч з 19-го на 20-го травня 1994 року в лікарні у Скорборо, Онт., залишивши в невимовнім смутку дружину, доньку з чоловіком, синів з дружинами та вісім внуків, та дальшу родину в Америці, Україні й Канаді.

Чин похорону відслужив о. Тарас Дусановський, після чого тлінні останки покійного були перевезені до Америки, де й були поховані на вічний спочинок на українському православному цвинтарі в Бавнд Бруку, Н.Дж.

В. Конюк